

2476/8

גיוס

מק"מ

03577

1310

1/3

סיכום דברי ראש הממשלה בכנס השגרירים ביום שבת 28/6/55

לגבי השאלות שהעמדתי: השאלה הראשונה אם יש הפוגה
 אמיתית במתיחות העולמית, וכן כיצד עשויה להשפיע על עניינינו:
 אני סבור כי מסקנת הברור שיש פנים לכאן ולכאן וכי בשום פנים
 אין להנבא בודאות גם במקרה שישנה הפוגה כיצד הדבר עלול להשפיע.
 מוטב לנו להניח כי לא תבוא האמת בקצב מאמצי מעצמות המערב בזירה
 הבינלאומית כדי למנוע כיבושי מעמד בכוח הן על ידי ישראל והן
 על ידי שכנותיה והפגת המתיחות באזור. ייתכן גם שדוקא אם תהיה
 הפוגה אמיתית, הדבר לא רק שלא ירופף את המתיחות סביבנו אלא
 יגבירה, מפני שאז יכול להיווצר דקע להתחרות יותר פעילה מצד שני
 הקטנים, על שילובם או מניעת שילובם של ארצות ערב במערכות ההגנה
 המערבית. עלינו לעקוב בחשומת לב רבה אחרי המתרחש, אבל מוטב
 לנו להניח כי לא יחול כל שינוי במערכות מסויימות ובקצב הכוונות
 לבאות.

שאלה אחרת שהצגתי: אם ובאיזו מידה קיימת זהות בין
 מדיניותה של ארצות הברית לבין מדיניותה של אנגליה בזירה המזרח
 היבשתית. אני סבור כי בענין זה הגענו לבהירות מסויימת. אני
 חושב כי הנחתנו צריכה להיות כי קיימת זהות אולי אפילו אחדות
 מרחיקה לכת, כי יש תיאום, מגע בלתי פוסק, כי יש מזמן לזמן
 התייעצויות עד לדרג הגבוה ביותר. מוטב לנו להניח כי לא תמיד
 אנחנו יודעים על התייעצויות אלו, מפני שנדמה לי כי קרה בעבר,
 ויכול לקרות בעתיד, כי בפגישה לשם מטרה אחרת נוצרה הזדמנות לחילופי
 דעות ואולי תוך כדי חילופי דעות מתגבש משהו שאחוזתו רואים
 רק כעבור זמן. זאת לא אומרת שהאחדות הזאת מוכרחה חמ"ד להתבטא
 בזהות גמורה של מדיניות, של תכסיס, של הצהרה. לפנינו דוגמא
 ניצחת - הצטרפותה של אנגליה לברית חורבית-עיקוק ואי-הצטרפותה של
 ארצות הברית לאותה ברית. אם נפיק מזה כי פרץ סכסוך שכתוצאה
 ממנו אנגליה הצטרפה לברית ואמריקה עמדה מנגד - כי הדבר בא לעולם
 מתוך קרע בין שתי המעצמות העיקריות - נעשה טעות חמורה. הומכם
 ביניהן כי כך יהיה. אמריקה סמכה ידיה על הצטרפותה של אנגליה.
 ההסתייגות הסרחיקה לכת של אנגליה מכל רעיון של החקשרות עמנו בזמן
 המרוכב ונסימת המדיניות של נכונות לתת ערובה רק לאחר הסדרה בינינו

ובין הערבים, אין פירוש הדבר שמתוך אחדות בין אנגליה
הברית אי אפשר להגיע בשלב יותר מוקדם להסדר עם אמרי
יותר נוחים. אין פירושה כי דבר זה בלתי אפשרי - אם
לאמריקה מבחינת מדיניותה היא. ברור כי לנו יש יותר אפשרות
השפעה ודרכים עקיפות כגון בהירות, מאשר באנגליה. כן ברור כי
גורם הזמן נמצא במצב יותר פעיל עכשיו בהישוביה של אה"ב לרגל
התקרבות שנת הבחירות מאשר באנגליה. אני סבור כי לא מקרה הוא
אם אנחנו באים לסכם הישגינו באנגליה ובאמריקה - ההישג באנגליה
הוא שקבלנו מאידן הצהרה בפרלמנט, בעוד שבאמריקה קבלנו הודעה
פנימית האומרת כי הם מקבלים כיעד את ענין כריחת חוזה הבטחון
בינינו ובינם. אני רוצה להעיר בסוגריים/כי אני חותם בשתי ידי
על כל מה שאמר אליהו על סיכויינו באנגליה ועל חשיבות היחסים
בינינו ועל הרקע המשותף עם אנגליה, אמרתי בפתיחתי שלא באחי למצות
את החשבון לגבי היחסים עם אנגליה. נושא דברי היה המדיניות המעשית
המבוצעת ולא האוירה המקיפה את האנגלים ולא בעיית היחסים בינינו.

אני סבור כי במשטר זה של יחסים בין אנגליה ואה"ב הם
בדרך כלל מתאמים את מדיניותם, אבל לעתים קרובות מסכימים על פעולות
נפרדות שונות זו מזו. זה מאפשר לנו, מבלי להסתבך עם אנגליה לחוד
ועם אמריקה לחוד, מבלי לדאוג דוקא להתקדמות שווה כלפי שתיהן
ולנקיטת צדא אוחה לשון אתם, אלא כלפי כל אחת ואחת מהן, לראות מהן
הנסיבות שאפשר לנצלן לטובתנו. כחוצאה מהבירור שהיה לנו רצוני
לקבוע כי היעד המרכזי שלנו מוכרח להיות לחתור לאפשרות של חוזה
בטחון עם ארצות הברית. אני רוצה לקבוע את ההחלטה לאפשרות זו
כיעד מרכזי. אני נוקט לשון קצת זהירה - בתחילה כיעד ולא החוזה,
כי אין כל בטחון שנשיג אותו, אך אנחנו מצווים לחתור לקראת
אפשרות זו - יכולים כן או לא להגיע למטרה. פה יאמר כי בענין זה
כדאי שיהיה בירור מוסמך בתוך הממשלה. אני רוצה כמדינאי מעשה
לומר אנא אז כי אני מוכן להסתפק בכך שהדבר מוסכם/בין ראש הממשלה
שר החוץ ושר הבטחון, כל שכן שניים הם אחד מהודק ההסכם יותר.
ואני אומר לעת-עתה מפני שאיננו יודעים מה יהיה אחרי הבחירות

לעומת זה אין כמעט טעם להעמיד שאלות רציניות מאד לבירור עקרוני
בתקופה זו משתי בחינות. אנחנו קובעים רק לתקופה קצרה ולעומת זה
אין אפשרות להשיג עכשיו הכרעה יותר מוסמכת. אני מסתפק לכן בהכרעה
המעשית שישנה לעת-עתה. בעצמי ציינתי את הטעמים לפגם שבהחקשרות
כזאת, את ההשפעה השלילית שיכולה להיות לגורמים אחרים - על זה עוד
אדבר בשלב יותר מאוחר - מזרח אירופה, אסיה, את גורם שלילת חופש
הפעולה מאתנו, חשלוס סחיר. אבל ברור שאם ההנחה כי הדבר כשלעצמו
אינו נחוץ אזי המאזן שלילי לחלוטין; אבל אם ההנחה שהדבר נחוץ, יש
חשבון של רוח והפסד. אני יודע כי מובעת דעה בארץ, גם אם לא בפומבי
בעתונות או בחדרי חדרים ויש להתחשב בה כי בעצם אין לנו כל צורך
בחוזה במתון ואם יהיה חוצאותיו תהיינה אך ורק שליליות. הפנחה הזאת
מבוססת על יסוד הערכה מסויימת של כוחנו וכוח הערבים לא רק במצב כפי
שהנו אלא בסיכויי ההסתחות שתבוא. ההנחה היא שחוך עשר השנים
הקרובות אין לערבים כל סיכוי להרים ראש נגדנו ולהכריע נגדנו בכל
התמודדות שתוכל להיות, גם אם הם יקבלו סיוע צבאי ממעצמות המערב
ואנחנו לא נקבל. אינני יכול לקבל הנחה זו כקובעת הלכה. אני רואה
אותה כמחייבת בדיקה רצינית מאד אבל גם אם אפשר להוכיח אותה, וייתכן
שאפשר להוכיח אמיתותה, אינני חושב כי היא יכולה באיזו מידה שהיא
לשמש נקודת מוצא למדיניות חוץ. מה פירוש הדבר שאנחנו נסמוך על זה
שכוחנו עמנו ולכן איננו זקוקים לשום עזרה או קרובה מבחוץ כדי שנוכל
להחזיק מעמד. במצב זה צריכים לדאוג שהציבור שלנו ידע זאת. זאת
בשום אופן לא נוכל לעשות. אנחנו צריכים להודיע את הדבר לכל ידידינו
בעולם, לאמור להם: "אל תדאגו אמנם אמריקה חתמה על חוזה צבאי עם עיראק,
חוזה הגנה משותפת עם תורכיה, אנגליה הצטרפה לחוזה, מחר אה"ב תחן
סיוע צבאי למצרים, מחרתיים הצטרף סוריה לציר זה או אחר שבין כך
מופנת נגד ישראל; אבל אין דבר, אנו קונים נשק בצרפת, יש לנו חקטייה
צבאית, הנשק שלנו בעל איכות יותר גבוהה משל הערבים, לערבים אין כל
סיכוי להשתוות אתנו, להידמות לנו." אבל האחריות שלנו היא לא רק
כלפי הציבור, אלא כלפי הדורות הבאים. אינני יודע אם הדברים יתקבלו
באמון מספיק ומה תהיינה אז החוצאות. אינני יודע אם נוכל אז לקפות
את הנשק הדרוש כדי שהנחה זו באמת תתקיים. אם זו תהיה הגירסה הרשמית
הכשלת הקו הזה נחונה בחוך עצמו. יתר על כן, החשבון שלנו איננו רק
חשבון של כוח מזוין. כשעושים חשבון של עתיד המדינה זו שאלה של חוץ.

השקעות, מלוות... ודבר אחד אם משקיעים כספים במדינה שמעמדה
הבטחוני המדיני מאוזן, דבר אחר לגמרי אם באה בחביעת השקעות וחלואות
מדינה שמצבה חולך ומתערער לפי מושגים בדעה הקהל העולמית ואינני
יודע אם דעת הקהל העולמית מוכרחה להאמין שאנחנו די חזקים, נוכח
עובדות די נוקבות הנוצרות בחזית הבינלאומית נגדנו. כך שאני חושב
את ההנחה שאנחנו יכולים על יסוד זה לבסס את מדיניות החוץ שלנו
להנחה חסרה כל שהר. אדישותנו לזיון חרדי צודדי של ארצות ערב או
לשילובן במערכת ההגנה המערבית לא תובן, היא תדאה כקוצר ראות פלילי
מצד מצדנו, כחתימה במו ידינו על פסק דין של קללה שמוציאה עלינו
ההיסטוריה וערעור כל אימון במדיניות שלנו מצד כל גורמי חוץ שאחם
אנו נאבקים מצד דעת קהל ידידותית כולל העם היהודי. אין לי כל
ספק כי ערובה ממשיכה לשלמותה הטריטוריאלית של מדינת ישראל לגבולותיה
הכלולה בהחתימות להגן עליה במקרה של התקפה יהיה לה יעל בטחוני
ומדיני רב ערך אם לא מכריע. ראשית, זה מאד יחזק מעמדנו כלפי
ארצות ערב ולכן יהיה זה צעד לטובת השלום, שנית, יריס קרננו בעולם,
שלישית, תהיינה לזה תוצאות כלכליות חשובות לטובת כל עזרה כלכלית
וכל השקעת הון בארץ; רביעית, תהיה בזה בשורה גדולה ליהדות העולמית,
בראש וראשונה יהדות אה"ב; חמישית, ישפיע הרבה לאיזון מצב הרוח
הפנימי בארץ.

אני רוצה להתעכב עכשיו אולי קצת ביחר פירום, על הרשמים
השליליים. ברור כי פה יהיה משהו שנצטרך להרץ כלפי מדינות מסויימות
באמים ובמזרח אירופה. אני מציע לעצמנו לא להירחע מהדבר ומעצם
מלאכת החירוף. בשבילנו זהו קא כורח גמור של מצב בטחוננו. זה לא צעד
שאנחנו עושים על מפת המלחמה הקרה או החמה בעולם, אלא על מפת המזרח
התיכון. אם אחם רוצים, זו אחת המסקנות שאנחנו מוכרחים להסיק
מועידת בנדונג שהגבירה את בידודנו, עונדה את הערבים - כוח אויב.
אנו מוכרחים למצוא לנו משען שכנגד. אנו מוכנים בכל עת לחכנס
עם חודו, פקיסטאן, בורמה, ציילון בברית הגנה הדדית - אם הן מוכנות
לכך - נגד כל חוקפנות אך על דבר זה אין מה לדבר. אנו מבקשים
בטחון מצד אותן המעצמות שאנחנו יכולים להשיגן. אנחנו לא ייצרנו
את המדיניות הזאת של שילוב מדינות ערביות במערכת הבטחון המערבית.
שילובן פירושה הרמת קרנן ומתן נשק להן. אנו מוכרחים לחתור לאיזון
שיווי המשקל. הדבר המעשי היחיד שאנו יכולים להשיגו הוא החקשרות עם

אוחן המעצמות המחקשות עם ארצות ערב וחוצאות החקשרותן נגדנו. אין לנו כל ברירה. אגב, לא ראינו כי החקשרות של יוגוסלביה עם מערכת ההגנה המערבית הזיקה ליתמיה עם ברית המועצות, ההיפך. אפשר לומר שיוגוסלביה איננה חברה בנאטו אלא בברית הבלקאנית. יון וחורכיה אינן מדינות נייטרליות ויוגוסלביה איננה נייטרלית. העובדה שבעיצומו של יום הופעתם של הרושצ'וב ובולגאנין בבלגרד משתתף ראש המטה היוני בחמרונים מיוחדים שמסדר ראש המטה היוגוסלבי אומרת הרבה, וגם הקשרים הצבאיים בין יוגוסלביה ובין ארצות הברית רק דרבנו את רוסיה לעשות אעד זה. לעומת זה אינני גורס כי יוגוסלביה אריכה לשמש לנו דוגמא. אני מביא ראיה מיוגוסלביה מפאת החקשרויות המערביות. אינני סבור כי יוגוסלביה יכולה לשמש לנו דוגמא מבחינת הסחייגויותיה, אאא אי החקשרויותיה, מפני שלא הרי זה כהרי זה. מארבע בחינות עיקריות קיים הבדל מכריע בינינו ובין יוגוסלביה. אין ליוגוסלביה מכנה ערבית כמו שיש לנו, ובמידה שיש לה סכנה, דאגה לזה על ידי החקשרות עם המערב, וזה אעפ"י שאין לה אותה סכנה כמו שיש לנו - אין לנו מדינה שכנה שנוכל להתקשר אחה - החקשרה יוגוסלביה עם שתי מדינות המהוות גוף רצוף. יוגוסלביה יון וחורכיה מהוות גוש רצוף אם כי יש לה גם שכנה - בולגריה.

אין ליוגוסלביה זיקה "יסודית" כמו שיש לנו. הסחייגות שלנו מאה"ב מפורשת ומובהקת מיד פוגעת בנאמנותה של יהדות אה"ב כלפינו. אנחנו יודעים היטב כיצד כל הצבעה עצמאית שלנו, כל צעד עצמאי אחר שאנחנו נוקטים, איזה גירויים זה מעורר מיד בקרב יהדות אה"ב ואיזה מעמסה הוא מטיל על החומים המקשרים אותנו אחה.

שלישית, אם כי גם יוגוסלביה מקבל עזרה כלכלית, אין להשוות אה הכרתיותה של עזרה אמריקנית לנו עם הכרתיותה ליוגוסלביה. המנגנון הכלכלי שלנו הרבה יותר מורכב ועדין מאשר של יוגוסלביה ועד כמה כל חנודה בעזרה האמריקנית עלולה להביאנו מיד עד סף של התמוטטות, מה שאין כן ביוגוסלביה.

רביעית, ליוגוסלביה הרבה יותר דיביזיות מאשר לישראל. ואם רצים קצת אחרי יוגוסלביה אין מזה ראיה שירוצו באותה מידה

איננו באים בדרישת חוזה בטחון לנו אך ורק משום שנשקפה לנו סכנה מבחקפה ערבית. אחרי שנגמרה המלחמה וברחנא הסכמי שביהת-נשק גם אז היה ברור כי הארצות הערביות נשארות אויבות לנו, יחר על כן שאיבחנו מוגברת על ידי יצר הנקם אאצאצא יכולים לשלוח אלא צריכים לעמוד על המשמר; ובעצם אנתנו אומה שזקוקה לעזרה. בכל זאת מצד זה לא הכנים בחובנו רעיון שעלינו ללכת לאמריקה, לאנגליה ולדרוש מתן כריחת חוזה בטחון וסיוע צבאי. אמרנו זה גורלנו. דחפה אותנו הסגמה של התקשרות חד-צדדית עם הערבים בין שהיחה קיימת בפועל בין שראיננה מבצבצת. מה פירוש הדבר? אנתנו איננו באים סתם ומשוועים לעזרה, להצלה מפני שאנתנו מדינה אחת נגד שאר אויבים, מעטים נגד מרובים, והעולם חייב להצילנו; אלא באים ואומרים: אתם יזמתם מדיניות מסוימת; התחלתם לשנות את המאזן במזה"ת לרעתנו; זה מסיל עליכם אחריות. אנתנו מסבים חשומת לבכם לאחריות שלקחתם על עצמכם על ידי התמורות שמדיניותכם מחוללת במערך הפנימי של הכוחות במזה"ת. אתם יכולים לשאת באחריות זו, יכולים להתכחש לה, אבל לא תוכלו להתחמק ממנה.

זוהי מהות תביעתנו למעצמות המערביות. אין סתם זעקה שבר ואם ישנה לא צריכה להיות. איננו דורשים פה איזה חסד שיעשה לנו. אנתנו מציינים מה מגיע לנו במצב הנתון כתוצאה ממדיניותן של מעצמות המערב. לא יעשו אז יתכחשו לאחריותם הקיימת ועומדת מפני שחק משנים המצב לרעתנו.

נדמה לי כי אמיל אמר כי חסיסמא של חוזה בטחון אין לה סכסאפיל פה בארץ. אני מוכן לשוחח אתו על רעיון זה. אני סתאר לעצמי כי יש חוגים כאלה אבל אינני חושב שזו החגובה הכללית. לו כן היח פורץ נחשול של בארץ.

זה לגבי הרושם שחדבר יעשה. עכשו לגבי המחיר. פה אני רוצה לציין שלא די לפי דעתי הובלטה בבירור האפשרות כי יש או יכול להיות מצד מעצמות המערב מזימות רעות נגדנו. וזה לא מתוך שנאת ישראל ובודאי לא מתוך אנטישמיות וגם לאו דוקא מתוך היחס האנטי-ציוני של

אלא ממה זה נובע? ממה עלולות לנבוע מזימות עוינות כלפינו? דוקא מהצורך להביא לידי שלום במשרה החיכון ובשלום זה - לא לנטות דוקא לטובת מדינת ישראל. וכשם שהמזימות הן לא מחוץ שנאה ישראל, כך גם הרצון להביא לשלום הן לא מחוץ אהדת ישראל - מחוץ אספקלריה איזורית כוללת כדי להעמיד תריסים נגד השפעה קומוניסטית וכן הלאה. יש משהו שמפריע לכך, וזהו הסכסוך המר בין ישראל וערכי ואת הקדע הזה יש לאחות ויהי מה. אנחנו יכולים להגיע למצב שבו ענין איחוי הקדע יקבל עדיפות מספר אחד; על כל פנים - עדיפות גבוהה במערכת העדיפויות העולמית. זה ייתכן ואז יהיה לחץ, והלחץ באופן טבעי יהיה עלינו יותר מאשר על הערבים. מהסכנה הזאת שאם איננו יכולים להתעלם, לא בחזות הרחוקה לעתיד לבוא ולא לאלתר. לכן, גם הדיבורים ההגיוניים והמחוננים לכאורה של מזכיר המדינה האמריקני על הצורך להביא לידי הפוגת המתיחות, לעשות צעדים שיהיה בהם כדי לקדמנו לקראת פתרון הבעיות - דברים אלה אינם יכולים שלא לעורר דאגה. במברק האחרון של ראובן יש שיעור פעם היה מגע עם דאלס ודאלס עוד פעם מדגיש שהוא נשאר נאמן ליעד זה ושהוא אינו דורש תיקון עולם במלכות שדי. על כל פנים, דורש תיקון מיד, ושוב באותן הבעיות, ליישור הקוים הענין הפליטים. אנחנו קבענו לעצמנו נוסח: אם הם מוכנים להביא מצריים לידי ביטול ההסגר בסואץ ואת כל ארצות ערב לידי הפסקת החרם החוקפני, בענייני נפט, טייס - כלפי חברות שונות. אין זאת אומרת הפסקת החרם הסטטי, שהם לא סודים אתנו. אז נהיה מוכנים להתחיל לשלם פיצויים. השאלה היא אם הצד שכנגד באמצעות (אמריקה) יסחפק בזה. האם מסוגלת אמריקה למסור את הסחורה? האם יש ביכולתה להביא את מצריים לידי הפסקת ההסגר בסואץ?

מדוע תהיה מצריים מעוניינת לעשות כדבר הזה? האמנם כל כך חורה ופובע בה שלא, שילמנו פיצויים? יש תיאוריה האומרת להיפך: בהפקר זה נוח להם.

הרי זוהי עמדה מצויינת בשבילנו; אבל סיכויי ביצוע הדבר מפוקפקים. ^{as a talking point} אם יש מצב כזה שאמריקה לוחצת עלינו ואנחנו מחננים לה תנאי, אזי טוב מאד. אולם, אם חוזה בטחון דרוש לנו ואמריקה אומרת "תקדמו ענין הפליטים", על זה אומרים אנחנו "מוכנים", והיא אומרת שכרגע אין זה מעשי, וכו' - אזי הלחץ האמריקני נמשך.

ביזמה נבצעו. ישנה שאלה, אם זוהי גזירה שרוב הציבור יכול לעמוד בה, - הז"ל לימדונו שאין גוזרים גזירה שכל הציבור אינו יכול לעמוד בה. היו לנו עניינים עם אצ"ל, שם נעשו מעשים על דעת עצמם, והיינו צריכים לנקוט באמצעים לבלום מעשה נקם אכזרי ומחפיר עד היסוד. אלה הם סימנים מבשרים רעה וחפקידה של ההנהגה לראות דברים מסוג זה מראש. יש הוזה בטחון וכך הלאה, ויחד עם זה יש חשבון מורכב מאד. אין כל ספק שתיכון החאפקות טרחיקה לבתן אבל אני רוצה לאמר, בחשבון האחרון / הרבה מאד, לא אומר הכל - הלוי במה שיקרה בצד שכנגד ואין לנו כל שליטה על זה. אומרים וישור קוים. לו היה עוד לפחות מצב כזה שידענו כי תוך תקופה מסויימת - שלושה - ארבעה-חמשה-ששה חודשים יסתיים הדבר - אפשר היה לגשת לענין בצורה אחרת. אך ממילא אפאפאפאא משמשים אצלנו נעלמים ועלינו להיות מוכנים לקראת זה. הענין איננו מצטמצם בחשבון חיי הנפש במובן הצר של המילה - חשבון פסיכולוגי. אנשים לוקחים על עצמם להוכיח כי המצב בגבול ירדן באמת שופר, עם כל אורכו ועם אופיו מאשר במצריים, שהגבול שם יותר קצר יותר ישר. מדוע? אומרים מפני שלטונות ירדן באמת עושים המוטל עליהם. איך? על ידי כך שמחזיקים הלגיון לאורך הגבול. מדוע? על זה אומרים מפני שנוכחו לדעת שאם לא יעשו - יהיו להם צרות צרורות ע"י מעשי הגובה. אין כל שאלה שקייבית היתה אסון מחריד ומחפיר. שם היה הרג ללא הבחנה, אבל הוא אשר הביא את הלגיון לגבול. פאפא ופה לא הואיל שום-הטפה. קמה צעקה מצד ישובי הספר, והממשלה הבינה שפי-עשייה פאפא פגרום צרות יותר מאשר עשייה. אינני אומר שזוהי אמת לאמתה, אבל לסטור לא קל. למשל, אם יש פסק דין במשפט ירדני, שבול אומר שופט "אני דן אותך לעונש חמור זה מפני שאתה הסתננת לישראל ועל ידי זה סיכנת בטחון תושבי ירדן. זה אומר הרבה". או, אם אני קורא מאמר כזה בעתון ירדני, אז אי אפשר שלא להביא דברים אלה בחשבון. ברור כנגד זה ישנן ראיות חותכות על ידי עובדות, כי ברצועת עזה - אחרי התקריח - המצב יותר חמור מאשר לפני - עניני מיקוש ויריוח בלהי-פוסקות ושוב מעשי הגובה ושוב נמשכים מיקושים. פה יש מאבק פנימי. והכרעה רבתי יכולה ליפול לשני צדדים - לצד זה או לצד זה. אבל, אינני סבור כי נעשה משהו מתוך התעלמות מצרי החזית הבטחונית הפנימית.

לענין התיווך - לעולם לא נאמרבא, ואם נאמר - לא צריכים היינו לאמר שאנחנו שוללים כל תיווך שהוא. הפוך הוא דבר אחד יש לאמר בחיוב כי אנחנו נקדם כל תיווך שיביא לידי התקדמות ביחסינו עם הערבים. גם לא אמרנו שאנחנו גורסים תיווך, אך ורק לשם סידור מגישה. לא אמרנו מעולם כי לא נקבל שום תיווך לברר אפשרות של הסכם עם הערבים, והראייה, שנה וחצי אנחנו עוסקים במשא ומתן המתנהל באופן מובהק מאד באמצעות של תיווך. למשל, מה נאמר בנוגע לתהליך זה של המו"מ עם ג'ונסטון?